

Virtuts literàries al servei del mal

Ferran Toutain

Cambres estretes

Autor: James Purdy
Traducció: Jordi Arbonès
Pàgines: 176
Editorial: Edicions 62
Col.: El Balanci, 205
Format: 13 x 19,5
Preu: 1.000 ptes.

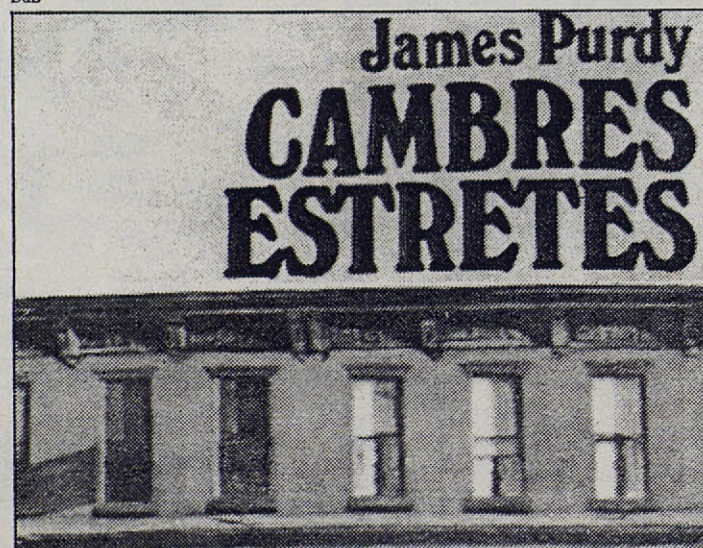
James Purdy va néixer a Ohio el 1923, segons algunes fonts, i el 1924, segons altres. Ell no s'ha mostrat mai disposat a facilitar dades biogràfiques, convençut que els llibres ja diuen tot el que hi ha dret a conèixer sobre la seva persona, i les poques coses que se'n saben són d'un interès més aviat escàs. La seva obra, difícilment emparentable amb cap altra, coincideix en el temps amb la de la generació de narradors que comença a treure el cap al final de la dècada dels cinquanta. La majoria d'escriptors d'aquest període posseeixen imaginació descriptiva i solidesa en la construcció dels relats, qualitats que no falten a Purdy i que brillen per la seva absència en les novel·les fornades que ens arriben dels Estats Units. Fora d'això, la producció d'aquest autor, certament insòlita, poca cosa té a veure amb la dels seus contemporanis.

Entre el 1957 i el 1984 ha publicat un grapat de llibres d'una virulència desacomunada. Segons explica ell mateix, l'editor anglès del primer que va escriure, *63, Dream Palace*, "es va desmaiar d'horror" llegint l'original i no es va atrevir a publicar-lo sense censurar-ne abans uns quants passatges. No falten raons perquè

se'l consideri un mestre de la literatura del mal i no és estrany tampoc que hagi estat repudiat pels cercles literaris oficials del seu país. A Espanya han aparegut fins ara tres novel·les seves, *Malcom* (1984), *Camino de la gloria* (1985) i *Habitaciones exigüas* (1985). Aquesta última, una de les més perverses de la seva producció, és l'elegida per tallar la digestió dels lectors catalans que no hagin estat avisats prèviament.

Cambres estretes (*Narrow rooms*, 1978) és una novel·la d'amor homosexual

DdB

Les últimes obres de Purdy tenen una virulència colpidora

que no tracta, però, de l'homosexualitat sinó del desbordament de les passions, de les relacions de dependència entre les persones, de l'afany de possessió, del sentiment de culpabilitat i, sobretot, de la desesperació del individu en lluita contra si mateix en un

món que nega la naturalesa humana. Tots els elements de violència que conté el relat, la crueltat, el sado-masochisme, la necrofilia, formen part d'un ritual de redempció que es fa explícit cap al final, en una escena terrible a la qual el lector s'ha vist conduït a tra-

vés d'una intensa pressió creixent. La força expressiva del text i la perfecta disposició de l'estructura narrativa fan que el que hauria pogut resultar d'un patetisme grotesc arribi fins i tot a comoure. I és que el mèrit del llibre està en l'habilitat que desplega Purdy per aconseguir que sembli natural el malson que es projecta des de l'estat mental opressiu en què viuen els protagonistes. La coherència interna de l'univers de la novel·la, que és el que converteix en veritat la ficció literària, i l'elecció d'un

estil depurat i directe però carregat d'intenció poètica donen a l'obra tota l'eficàcia que necessita.

Llegint *Cambres estretes* es té la sensació de tocar a fons l'ànima dels personatges, i això ho proporciona el llenguatge, la capacitat incisiva de l'estil de Purdy, que és especialment intensa en els diàlegs i en l'observació de gest. Aquests dos elements són la base d'una tàctica narrativa, molt pròxima a la dramatització, que es revela tant o més efectiva per la penetració psicològica que el més treballat dels monòlegs interiors. Un altre encert de la novel·la és la distribució del punt de vista entre els personatges i el recurs constant al *flashback*. Si l'autor no hagués concedit veu a cada un dels protagonistes retrocedint en el temps una i altra vegada, s'hauria fet difícil arribar a entendre les obsessions que els motiven, que és el que dona sentit a tot el conflicte. En definitiva, una obra singular tant pel seu contingut com per les virtuts literàries de què dona prova l'autor. És de dolre que la traducció catalana, molt en la línia de l'escola Pedroló i massa servil amb la sintaxi de l'original, no estigui a l'altura d'aquestes qualitats.